

Підготовка до іспиту — III триместер 8 кляса

1. Що таке Валуєвський циркуляр 1863 року та Емський указ 1876 року? Хто їх видав, чому та з якою метою? Які наслідки мали ці царські укази?

Міністер Валуєв у своєму таємному обіжнику висловив безславні слова, що “української літератури не було, нема і бути не може“. Інший указ підписав російський цар Олександр в м. Емс (літня резиденція в Німеччині) — нечуваний в історії культури указ проти української мови і письменства. Не можна було ввозити українських книжок, що вийшли за кордоном, заборонено друкувати українською мовою не тільки оригінальні та переклади твори, але навіть тексти під музичними нотами; заборонено будь-які сценічні вистави, лекції українською мовою. Наслідки цих указів були жахливими. Надовго зупинився розвиток української культури та літератури.

2. Розкажіть про Юрія Федьковича (співця Буковини) і його творчість. Розкажіть про твір “Дезертир“. Що є спільного між ним, Т. Шевченком та Маркіяном Шашкевичем?

Юрія Федьковича (1834-1888) називають співцем Буковини. Федькович пробудив її від глибокого сну, перший на Буковині почав писати свої твори живою українською мовою, як М. Шашкевич в Галичині і як Т. Шевченко на великій Україні. Був сином шляхтича, управителя маєтку. Перші поезії писав німецькою мовою, яка була державною, бо Буковина була в складі Австрії. Був одіцером австрійської армії. Повернувшись в село, був інспектором шкіл, старостою села. Писав незвичайної краси ліричні поезії, поеми, оповідання та драматичні твори. У поезії “Дезертир“ розповідається, як жовнір (солдат) читає листа від мами, в якому вона пише, що тяжка зима, в хаті замерзає. Бо нема кому нарубати дров. Він покинув військо, бо не втримало синівське серце, “полетів, як птах“ до своєї матінки, щоб нарубати їй дрівець і напалити в хаті. Відомими є його твори: “Довбуш“, “Король Гуцул“, “Люба згуба“, “Святий вечір“ та ін.

3. Розкажіть про тяжку долю селян-кріпаків у творі І. Нечуй-Левицького “Микола Джеря“.

Кріпацьке лихоліття в українському селі показав Нечуй-Левицький у повісті “Микола Джеря“. Микола — розумний, обдарований хлопець, але кріпак. Він не може миритися з несправедливістю, конфлікти нарастають. Пан вирішив віддати Миколу у солдати, але той, разом із друзями, підпаливши

панський маєток, утікає. Через 20 років, після відміни кріпацтва, Микола повертається до рідної Вербівки, старий, сивий, але “сміливий і гордовитий“. Не дочекалися його ні мати, ні дружина. Вдома старий Джеря бореться з новим злом, яке прийшло після знесення кріпацтва.